

DOKU ORGAN BAĞIŞI

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Toplum İçin Bilgilendirme Sunumları
2015

Bu sunum Arş. Gör. Dr. Can Keskin ve Arş. Gör. Dr. Güven Gökgöz tarafından Prof. Dr. Hakan Altıntaş danışmanlığında hazırlanmıştır.

Bu sunum aşağıda belirtilen şekilde kaynak gösterilmek şartıyla yazılı, elektronik, vb. ortamlarda kullanılabilir.

Keskin C, Gökgöz G, Altıntaş H. Doku Organ Bağışı. HUTF Halk Sağlığı AD. Toplum Eğitim Sunumları [Internet] http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/diger/topluma_yonelik.php.

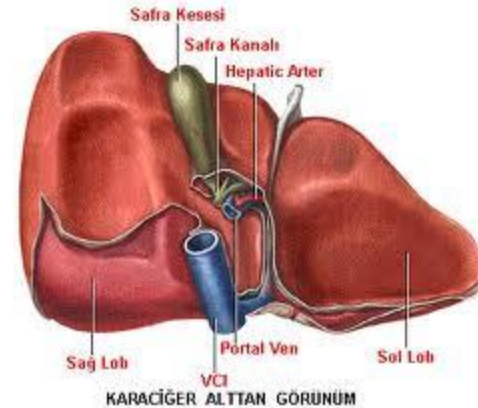
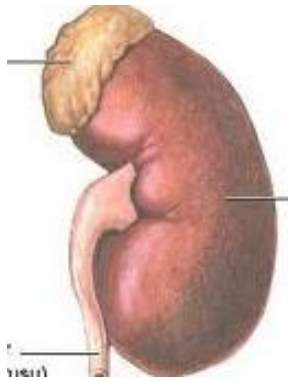
Erişim:23.11.2015

Doku Organ Bağışı

- ✓ Doku; organları meydana getiren, Őekil ve yapı bakımından benzer olan ve aynı vazifeyi gören, birbirleriyle sıkı ilgisi olan aynı kökten gelen hücreler topluluğuna verilen isimdir.
 - ✓ Örneğin; Kalp kapağı, kornea, kemik, kemik iliği, kıkırdak, kas dokusu, bağ dokuları, ...
 - ✓ Kan, tıbbi açıdan bir doku olarak kabul edilmesine rağmen birçok ülkede yasal olarak organ ve doku nakli kapsamı dışında tutulmaktadır.

Doku / Organ Bağışı

- ✓ Organ ise Latin kökenli bir kelime olup, biyolojide belirli bir görevi yapan ve sınırları belli doku grubu olarak tanımlanmaktadır.
- ✓ Örneğin; böbrek, karaciğer, kalp, akciğer, deri, dalak, mide, göz, rahim, pankreas ve ince bağırsak.

Doku / Organ Bağışı

- ✓ Organ nakli, vücutta görevini yapamayan bir organın yerine canlı bir vericiden veya ölüden alınan sağlam ve aynı görevi üstlenecek bir organın nakledilmesi işlemidir.
- ✓ Yirminci yüzyılın tıp mucizelerinden biri denilebilecek organ nakli, tüm dünyada yüz binlerce hastanın yaşam süresini uzatmıştır.

Doku / Organ Bağışı

- ✓ Bilimsel ve klinik gelişmelere paralel olarak organ bağışçılarının ve onların ailelerinin göstermiş olduğu sayısız yücelik örneği sayesinde organ nakli hayat kurtaran bir tedavi olmanın ötesinde insani dayanışmanın ışıldayan bir sembolü haline gelmiştir.

Doku / Organ Bağışı

- ✓ İnsan hücre, doku ve organ nakli, alternatif bir tedavinin ve karşılaştırılabilir etkili yolların bulunmadığı durumlarda birçok hayat kurtarır ve alıcı kişinin vücudunun asli işlevlerini kazanmasını sağlar.
- ✓ Organ nakline örnek olarak kalp, böbrek, karaciğer, akciğer, pankreas ve ince bağırsakların nakli, doku nakline örnek olarak ise kemik, kemik iliği, kornea, yüz ve kalp kapağı gibi dokuların nakli gösterilebilir.

Doku / Organ Bağışı

- ✓ Organ naklinde verici kaynağı canlı bir kişi ya da kadavra olabilmektedir. Her iki durum da belirli izinlere ve şartlara bağlanmıştır.
- ✓ Bir kişinin hayatta iken, serbest iradesi ile tıbben yaşamı sona erdikten sonra doku ve organlarının başka hastaların tedavisi için kullanılmasına izin vermesi ve bunu belgelendirmesine organ bağışı denir.

Doku / Organ Bağışı

- ✓ Ülkemizde 2007 yılı verisi ile 51 bin organ bağış kartı olan kişi vardır.
- ✓ Organ bağışı yapılırken doldurulan kartta yer alan böbrek, karaciğer, pankreas, kalp, akciğer, kornea gibi organ ve dokuların isimleri işaretlenerek bağışlanacak organ/doku seğılebilmektedir.
- ✓ Bağışta bulunan kişi dilerse hepsini işaretleyerek 8 kişiye yeni bir hayat verebilir.

CBÜ bir ayda iki organ nakli yaptı Son nefeste 7 hayat

Sağlığında hayatını çevresindeki yardıma muhtaç kişilere adayan 51 yaşındaki üç çocuk annesi Aysu Gediz, onbeş gün önce aniden rahatsızlanarak CBÜ Hastanesi'ne kaldırıldı. Yapılan ilk kontrollerin ardından Gediz'in beyin damarlarındaki bir baloncunun patladığı tespit edilerek hemen yoğun bakım ünitesine alındı. CBÜ Anesteziyobil ve Reanimasyon Anabilim Dalı Başkanı Melek Sakarya tarafından tedavi altında tutulan Aysu Gediz'in sağlık durumu yapılan tüm tedavilere rağmen her geçen gün kötüye gitti ve sonunda beyin ölümü gerçekleşti. Aysu Gediz'in tedavi süreci hakkında bilgi veren Melek Sakarya şunları söyledi: "Hastamız 31 Ağustos'ta bize beyin damarlarındaki bir baloncunun patlaması

buna bağlı kanama ile geldi. Geldiğinde bilinci kapalı idi. Yoğun bakım destek ünitesinde tedavi altına alındı. Bir süre sonra bilinci kısa bir süreliğine geri geldi ancak daha sonra ikinci bir kanama sonucu durumu daha da kötüye gitti. 14 Eylül'de klinik tablo daha da geriledi. Hastanın beyin

fonksiyonlarını yerine getirmediğini gözledik. Bunun üzerine beyin ölümü tanısı kondu. Gerekli konsültasyonlar ve tetkikler

yapılarak beyin ölümünün gerçekleştiğinin kesin kararı verildi. Bu durum aileye deklare edildi ve daha sonra hastanemizde bir beyin ölümünün gerçekleştiği ilimiz organ koordinatörlüğüne bildirildi. Hasta

yakınlarının sıcak bakması sonucu hastamızın organları bağışlandı. Bir hastamızı kaybetmemiz açısından bu durum üzücü olsa da organ bekleyen binlerce insan açısından sevindirici bir durum. Ülkemizde organ havuzu bulunmasın karşın organ bağış yeterli seviye değil. Son dönemde vatandaşların konu hakkında bilinçlenme başladı. Gereken noktaya kısa sürede geleceğimizi umuyoruz."

"Sağlığında o da böyle istemişti"

Aysu Gediz'in beyin ölümünün kesinleşmesinin ardından acılı ailesi zor bir karar vererek organlarının bağışlanmasına karar verdi. Ege ve Dokuz Eylül Üniversiteleri'nden gelen uzman ekip Gediz'in böbrekleri ile karaciğer, kalp kapakçıkları ve kornealarını alarak bu organları bekleyen hastalara nakletmek üzere İzmir'e sevk etti. Örnek bir davranış sergileyerek Aysu Gediz'in organlarını bağışlama kararı alan acılı ailesi ise konuya ilişkin yaptıkları açıklamada şunları söylediler: "Canımız annemiz sağlığında olduğu gibi öldükten sonra da insanlara umut ışığı olmaya devam etti. Sağlığında bir konuşma sırasında bu konu geçtiği zaman kendisinin de bu işi seve seve yapabileceğini söylemişti. Annemizin bu dileğini yer-

ine getirebildiğimiz için kendimize biraz teselli buluyoruz. Onun ailesi olmaktan bir kez daha gurur duyuyoruz."

Organlar nakledildi

Aysu Gediz'in organlarının bağışlanmasıyla birlikte Manisa'da son bir ay içinde ikinci; son bir yıl içinde ise dördüncü donör çıkmış olduğunu kaydeden Organ Nakli İl Koordinatörü Uzm. Dr. Sema Kuşçu, Gediz'den alınan organların Ege, Dokuz Eylül ve Pamukkale Üniversitelerine gönderildiğini ve organların aciliyet durumuna göre hastalara nakledildiğini belirtti. Manisa'da organ nakli konusunda gelinen noktanın son derece sevindirici olduğunu dile getiren Kuşçu, bir yılı aşkın bir süredir Manisa'da görev yaptıklarını ve bu süre içinde özellikle başta sağlıkçılar olmak üzere eğitim çalışmalarına önem verdiklerini söyledi. Organ bağış konusunda zaman zaman sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içinde seminerler verdiklerini de sözlerine ekleyen Kuşçu "Bağış kartı doldurmanın yanında gerçek bağışçı çıkmak bizim için önemliydi. Bu hayalimize kavuştuk. Sonuçta Manisa çağdaş bir il olarak organ verebilir bir hale geldi. Tabi biz bu sayının artmasını hedefliyoruz" şeklinde konuştu.

Sema Kuşçu

"Bize haber vermeleri gerek"

Sağlık Müdürlüğü olarak organ nakli konusunda sınırlı bir çalışma yapabildiklerini ifade eden Sema Kuşçu, beyin ölümü gerçekleşmesi noktasında çağrıldıkları her saatte göreve gittiklerini dile getirerek sözlerini şöyle sürdürdü: "Ancak beyin ölümünün gerçekleştiği anda bize haber verilmesi gerekir. Bunu verecek kişiler de yoğun bakım uzmanlarıdır. Donör çıkarabilmemiz için onların bize yardımcı olması gerekmektedir. O nedenle CBÜ ve Merkez Efendi Devlet Hastanesi'ne tesekkür ediyorum. Çünkü buralarda çalışan yoğun bakım uzmanları titiz bir şekilde hasta takip ettiklerini ve çağdaş bir tanı olan beyin ölümü tanısını koymaktan çekinmediklerini gösterdiler."

Doku / Organ Bağışı

- ✓ Türkiye'de organ nakillerinin %75-80'i canlı vericiden yapılmaktadır.
 - ✓ Bu yüzde Avrupa'da tersine olacak Őekilde %80 kadavradan gerćekleŐmektedir.
- ✓ Bu durum organ bağışı konusunda Türkiye'de yeterli farkındalığın olmadığını düŐündürmektedir.

Türkiye’de Yasal Durum Nedir?

- Türkiye’de organ naklini düzenleyen yasa 1979 yılında çıkarılmıştır: 2238 sayılı **“ORGAN VE DOKU ALINMASI, SAKLANMASI VE NAKLİ HAKKINDA KANUN”**
- Bu yasa 1982 yılında yeniden düzenlenmiş olup hala bu yasaya göre organ nakil hizmetleri yürütülmektedir.

Doku / Organ Bağışı

- ✓ Diyanet İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı
 - ✓ organ veya dokusu alınan kişinin ölmüş olması,
 - ✓ organ veya dokusu alınacak kişinin sağlığında buna izin vermiş olması veya hayatta iken yakınlarının rızasının sağlanması,
 - ✓ alınacak organ veya doku karşılığında hişbir ücret alınmaması,
 - ✓ tedavisi yapılacak hastanın da kendisine yapılacak bu nakle razı olması

gerektiğini belirtmiştir.

**Bağışlanan her organ yaşama tutunan
bir insandır.**

Bu sunum aşağıda belirtilen şekilde kaynak gösterilmek şartıyla yazılı, elektronik, vb. ortamlarda kullanılabilir.

Keskin C, Gökgöz G, Altıntaş H. Doku Organ Bağışı. HUTF Halk Sağlığı AD. Toplum Eğitim Sunumları [Internet] http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/diger/topluma_yonelik.php.

Erişim:23.11.2015